JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PHILIPPE LÉGER
22 päivänä huhtikuuta 1999 *

1. Espanjan kuningaskunta vaatii EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tukiosastosta varainhoitovuonna 1993 rahoitettuja menoja koskevien jäsenvaltioiden tilien tarkastamisesta ja hyväksymisestä 23 päivänä huhtikuuta 1997 tehdyn komission päätöksen 97/333/EY [1] osittaista kumoamista.

2. Päätöksen 97/333/EY liitteen Espanjaa koskevassa osassa todetaan, ettei komissio ole hyväksynyt 16 765 516 175 Espanjan pesetan (ESP) määrää eikä sitä näin ollen ole maksettu Espanjan hallitukselle.

3. Kanteessa vaaditaan päätöksen kumoamista komission tekemien seuraavien rahoitusta koskevien korjausten osalta:

— 518 290 080 ESP voin vientitukia

— 74 468 109 ESP naudanlihan vientitukia

— 58 804 012 ESP sitrushedelmien jalostustoimenpiteiden tukia.

I Voin vientituet

A *Yhteisön säännöstö*

Asetus (ETY) N:o 804/68

4. Neuvoston asetuksella (ETY) N:o 804/68, joka on annettu 27 päivänä kesäkuuta 1968, perustetaan maito- ja maitotuotealan yhteinen markkinajärjestely. [2]

* Alkuperäinen kieli: ranska.

1 — EYVL L 139, s. 30.

2 — EYVL L 148, s. 13.

5. Asetuksen, sellaisena kuin sitä sovelletaan käsiteltävänä olevassa riita-asiassa,[3] 17 artiklan 1 kohdassa säädetään, että siinä määrin kuin on tarpeen sallia niiden tuotteiden vienti, joita asetus koskee ja joihin voi kuuluu, näiden tuotteiden kansainvälisen kaupan hintojen perusteella voidaan näiden hintojen ja yhteisön hintojen välinen erotus korvata vientituella.

Asetus (ETY) N:o 729/70

6. Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta 21 päivänä huhtikuuta 1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 729/70[4] 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (jäljempänä EMOTR) tukiosastosta rahoitetaan kolmansiin maihin tapahtuvaa vientiä varten maksettavat vientituet.

7. Kyseisen asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan vientituet kolmansiin maihin tapahtuvaa vientiä varten rahoitetaan EMOTR:n tukiosastosta silloin, kun ne on myönnetty yhteisön sääntöjen mukaisesti maatalouden yhteisen markkinajärjestelyn yhteydessä.

3 — Asetuksen N:o 804/68, sellaisena kuin se on muutettuna 22.12.1987 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3904/87 (EYVL L 370, s. 1), 17 artiklan 1 kohta.

4 — EYVL L 94, s. 13.

8. Asetuksen N:o 729/70 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot toteuttavat kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti toimenpiteet, jotka ovat tarpeen:

— rahastosta rahoitettavien toimien tosiasiallisen toteuttamisen ja niiden asianmukaisuuden varmistamiseksi,

— sääntöjenvastaisuuksien estämiseksi ja niihin kohdistuvien seuraamusten toteuttamiseksi,

— sellaisten summien takaisinperimiseksi, jotka on menetetty sääntöjenvastaisuuksien tai laiminlyöntien seurauksena.

— —."

9. Saman asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa säädetään, että yhteisö ei vastaa jäsenvaltioiden hallintoelinten tai toimielinten aiheuttamien sääntöjenvastaisuuksien tai laiminlyöntien rahoituksellisista seuraamuksista.

Asetus (ETY) N:o 565/80

10. Maataloustuotteiden vientituen maksamisesta ennakolta 4 päivänä maaliskuuta 1980 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 565/80 [5] 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa: "Vientitukea vastaava määrä maksetaan asianomaisen pyynnöstä välittömästi, kun tuotteet tai tavarat on asetettu tullivarastointi- tai vapaa-aluemenettelyyn vietäväksi määrätyn ajan kuluessa."

Asetus (ETY) N:o 3665/87

11. Komission 27.11.1987 annetussa asetuksessa (ETY) N:o 3665/87 vahvistetaan maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevat yhteiset yksityiskohtaiset säännöt. [6]

12. Asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että tuen maksaminen edellyttää todistetta siitä, että tuotteet, joiden vienti-ilmoitus on hyväksytty, on viimeistään 60 päivän kuluessa kyseisestä hyväksynnästä viety sellaisenaan yhteisön tullialueelta.

13. Asetuksen 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja viimeisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Vaihtelevan tai vaihtelemattoman tuen maksaminen edellyttää tuotteen yhteisön tullialueelta viennin lisäksi sitä, että tuote, jollei se ole tuhoutunut kuljetuksen aikana ylivoimaisen esteen vuoksi, on tuotu kolmanteen maahan tai tarvittaessa tiettyyn kolmanteen maahan 12 kuukauden kuluessa vienti-ilmoituksen hyväksymispäivästä:

a) kun tuotteen tosiasiallisesta määräpaikasta on vakavia epäilyksiä

tai

b) kun tuote voidaan jälleen tuoda yhteisöön, koska vietyyn tuotteeseen sovellettava tuki ja vastaavaan tuotteeseen sovellettavat tuontitullit ovat erisuuruisia vienti-ilmoituksen hyväksymispäivänä.

— —

5 — EYVL L 62, s. 5.
6 — EYVL L 351, s. 1.

Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat lisäksi vaatia lisätodisteita, jotka vakuuttavat toimivaltaiset viranomaiset, että tuote on tosiasiallisesti saatettu markkinoille sellaisenaan tuontimaana olevassa kolmannessa maassa."

14. Saman asetuksen 13 artiklassa säädetään seuraavaa: "Tukea ei myönnetä tuotteille, jotka eivät ole laadultaan virheettömiä, aitoja ja myyntikelpoisia ja on tarkoitettu ihmisravinnoksi, kun niiden ominaisuudet tai kunto estävät niiden käytön tai rajoittavat huomattavasti niiden käyttöä tähän tarkoitukseen."

Asetus (ETY) N:o 595/91

15. Neuvoston 4.3.1991 antama asetus N:o 595/91 * koskee sääntöjenvastaisuuksia ja aiheettomasti maksettujen summien takaisinperimistä yhteisen maatalouspolitiikan yhteydessä sekä tämän alan tiedotusjärjestelmän perustamista. [7]

16. Kyseisen asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa: "Kun jäsenvaltio katsoo, että jonkin summan koko määrää ei voida periä takaisin tai sitä ei voida odottaa, se ilmoittaa komissiolle erityisellä tiedonannolla sen summan, mitä ei saatu perittyä takaisin sekä ne syyt, joiden vuoksi se katsoo tämän summan kuuluvan yhteisön tai jäsenvaltioiden vastattavaksi."

17. Saman asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos komissio katsoo, että jossakin jäsenvaltiossa tai useissa jäsenvaltioissa on tehty sääntöjenvastaisuuksia, se ilmoittaa tästä kyseiselle jäsenvaltiolle tai kyseisille jäsenvaltioille, ja tämä käynnistää tai nämä käynnistävät mahdollisimman nopeasti tutkimuksen, johon komission virkamiehet voivat osallistua.

Tässä asetuksessa tutkimuksella tarkoitetaan kaikkia kansallisten viranomaisten tehtäviensä toteuttamisen yhteydessä tekemiä valvonta-, tarkastus- ja muita toimia, joiden tarkoituksena on todeta sääntöjenvastaisuus, lukuun ottamatta sellaisia toimia, jotka tehdään oikeushallintoviranomaisen pyynnöstä tai valvonnassa."

18. Asetuksen 6 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa: "Kyseinen jäsenvaltio ilmoittaa komissiolle viipymättä tutkimuksen perusteella tehdyt johtopäätökset."

* — Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

7 — EYVL L 67, s. 11. Tällä asetuksella kumotaan 7.2.1972 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 283/72 (EYVL L 36, s. 1).

B *Tosiseikat*

19. Quesos Frías SA (jäljempänä Quesos Frías) teki 21.1.1992 All-Union Association for Foreign Economic Affairs Prodintorg -nimisen yrityksen (jäljempänä Prodintorg), jonka kotipaikka on Moskova, kanssa sopimuksen, jolla myytiin 1 550 tonnia Kaliningradiin (Venäjä) tarkoitettua voita.

20. Kauppahinta oli sopimuksen osapuolten 8.5.1992 tekemän lisäsopimuksen mukaan 1 959 Yhdysvaltain dollaria (USD) tonnilta, joka on cif-hinta [8] Itämeren satamassa.

21. Quesos Frías täytti 28.5.1992 kolme yksittäistä tulliasiakirjaa Bilbaon tullitoimipaikassa voin viemiseksi Venäjälle ja ilmoitti niissä viennin kokonaissummaksi 3 036 450 USD.

22. Quesos Frías jätti 3.6. ja 8.7.1992 toimivaltaiselle toimielimelle Servicio Nacional de Productos Agrarios [9] kolme viennin ennakkomaksuhakemusta, joihin oli liitetty viennin määrään nähden 120 prosentin suuruinen vakuus ja joihin liittyvien tukien maksamisen edellytyksenä oli, että voi viedään kolmanteen maahan.

23. Annettujen takuiden tarkastamisen jälkeen Senpa myönsi Quesos Fríasille 431 909 672 ESP:n suuruisen ennakon asetuksen N:o 565/80 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

24. Kuultuaan, että Venäjän epävakaiden poliittisten olojen takia ei voitu olla enää varmoja vientiin liittyvien riskien hallinnasta, ja koska Quesos Frías ei voinut enää käyttää viennin rahoittamista koskevaa luottojärjestelyä venäläisen sopijapuolena olevan elimen sopimusvelvoitteen täyttämättä jättämisen vuoksi, se etsi uutta ostajaa yhteisön tullialueen ulkopuolelta, ettei se menettäisi vientituen ennakkomaksun maksamisen mahdollistamiseksi asettamaansa vakuutta.

25. Quesos Frías myi 500 tonnia Bilbaon vapaavarastossa varastoitua voita Rossmarsch Ltd:lle; voin määränpääksi sovittiin Aleksandria (Egypti).

26. Samanaikaisesti käytyjen neuvotteluiden jälkeen Quesos Frías teki sopimuksen 24.11.1992 ranskalaisen Union Commerciale Pour l'Europe et l'Afriquen kanssa 1 050 voitonnin myynnistä Algeriaan 1 185 USD:n hintaan tonnilta, joka oli fob-hinta [10] Bilbaossa.

8 — *Cost Insurance Freight*: ilmauksella osoitetaan, että myyntihinta sisältää tavaran hinnan lisäksi kuljetuksesta ja vakuutuksesta aiheutuneet kustannukset.

9 — Kansallinen maataloustuotevirasto, jäljempänä Senpa.

10 — *Free on board*: ilmauksella osoitetaan, ettei myyntihintaan sisälly kuljetus- ja vakuutuskustannuksia.

27. Sopimuksen täytäntöönpano siirrettiin englantilaiselle Commagric UK -yhtiölle, [11] jonka kotipaikka on Lontoo.

28. 21.12.1992 lastattiin Bilbaon satamassa 1 550 tonnia voita Maere-nimiseen alukseen, jonka rahtaajana oli Ranskan lainsäädäntövaltaan kuuluva yhtiö Unishipping SARL, jonka kotipaikka on Pariisi.

29. Maere lähti Bilbaosta 24.12.1992 ja saapui Skikdan (Algeria) satamaan 29.12.1992.

30. Tavaran purkaminen keskeytettiin Algerian eläinlääkintäviranomaisten suorittaman tarkastuksen johdosta; tarkastuksessa oli havaittu, että joidenkin pakkausten päällä oli tahroja.

31. Quesos Frías ja Commagric sopivat 3.2.1993 tekemässään liiketoimessa myyntisopimuksen raukeamisesta. Myös Egyptiin tarkoitetun 500 tonnin suuruisen erän kauppa sovittiin raukeamaan sillä perusteella, että tavaraa oli mahdotonta toimittaa sovitussa määräajassa.

11 — Jäljempänä Commagric.

32. Voi kuljetettiin sitten Maerella Skikdan satamasta Limassolin (Kypros) satamaan, jonne se saapui 22.2.1993. Se varastoitiin Limassolin ja Larnakan vapaavarastona toimivaan kylmävarastoon.

33. Tavara lastattiin 18.6.1993 Limassolin satamassa Reefer Sea -nimiseen alukseen, jonka määränpää oli Kaliningrad, sen jälkeen kun 1 550 tonnia voita oli myyty ruotsalaiselle Handelshuset Redline AP -nimiselle yritykselle, joka toimi Venäjälle tapahtuvan myynnin välittäjänä, mutta tavaran lopullinen vastaanottaja oli Prodintorg.

34. Tavara purettiin 5.7.1993 Kaliningradissa ja tullattiin siellä. Prodintorgille myydyn 1 550 tonnin hinnaksi vahvistettiin 936 USD tonnilta, joka oli cif-hinta Itämeren satamassa. Quesos Frías sai tästä kaupasta bruttona 200 864 500 ESP.

C *Kanne*

35. Espanjan hallitus toteaa, että komissio kieltäytyi korvaamasta Espanjalle vientituesta ennakolta maksettuja summia sillä

perusteella, ettei voita sen huonon laadun vuoksi ollut tosiasiallisesti viety.

36. Espanjan hallitus esittää kanteensa tueksi, että Espanjan toimivaltaiset viranomaiset katsoivat riittävän tarkaksi viejän esittämän todisteen, jonka mukaan voi täytti vaaditut edellytykset sekä silloin, kun se vietiin pois yhteisön tullialueelta, että silloin, kun se saapui lopulliseen määränpäähänsä kulutukseen toimitettavaksi.

37. Espanjan hallituksen mukaan eläinlääkärin antamat todistukset, vientiä koskevan terveysviraston antamat todistukset ja se, että voi säilytettiin Bilbaon vapaavarastona toimivissa kylmävarastoissa, sekä erityisesti kansainvälisen kaupan valvonnasta ja tarkastuksista vastaavan yhtiön SGS Española de Control SA (jäljempänä SGS) antama todistus ovat osoituksena voin laadusta silloin, kun se lähti Espanjasta. Myös Venäjän viranomaisten antamat viralliset todistukset olivat osoituksena tavaran laadusta sen saapuessa määränpäähän.

38. Espanjan kuningaskunta katsoo, ettei komissiolla ole minkäänlaista todistetta siitä, että voi oli huonolaatuista silloin, kun se lastattiin Espanjassa.

39. Komissio puolestaan toteaa, että vientitukien rahoitus edellyttää asetuksen N:o 729/70 nojalla maatalouden yhteisten markkinajärjestelyjen yhteydessä sovellettavien sääntöjen noudattamista.

40. Komissio täsmentää, että kun komissio kieltäytyy hyväksymästä EMOTR:sta maksettaviksi tiettyjä menoja sellaisen yhteisön säännösten rikkomisen takia, josta jäsenvaltio on vastuussa, jäsenvaltion on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan osoitettava, että evätyn rahoituksen saamisen edellytykset on täytetty.

41. Komissio esittää epäilystensä perusteeksi seuraavat seikat:

— tavaran huono laatu jo sen lastaamisen yhteydessä Espanjassa oli esteenä lastin purkamiselle Algeriassa

— lopulta Venäjälle myyty tavara ei ollut sama, jonka perusteella vientitukien ennakot maksettiin

— lopulta määrätty alhainen hinta oli lisäksi alhaisempi kuin kansanvälisissä sopimuksissa määrätty vähimmäishinta

ja alun perin ostajaelimen kanssa sovittu hinta.

42. Komissio toteaa, että tuen maksaminen edellyttää todistetta siitä, että tuotteet, joiden vienti-ilmoitus on hyväksytty, on viety sellaisenaan yhteisön tullialueelta 60 päivän kuluessa hyväksymisestä. Lisäksi komissio toteaa, että tuen maksaminen edellyttää myös, että tuote on tuotu kolmanteen maahan ja tosiasiallisesti saatettu siellä sellaisenaan kyseisen maan markkinoille 12 kuukauden kuluessa vienti-ilmoituksen hyväksymisestä.

43. Komissio täsmentää, että asetuksen N:o 3665/87 13 artiklan mukaan tukea ei myönnetä tuotteille, jotka eivät ole laadultaan virheettömiä, aitoja ja myyntikelpoisia ja, silloin kun ne on tarkoitettu ihmisravinnoksi, kun niiden ominaisuudet tai kunto estävät niiden käytön tai rajoittavat huomattavasti niiden käyttöä tähän tarkoitukseen.

44. Komissio katsoo, ettei Espanjan kuningaskunta ole noudattanut sille asetuksen N:o 729/70 8 artiklassa säädettyä velvoitetta valvoa riidanalaisia eri toimia ja ryhtyä tuensaajan perusteettomasti saamien tukien takaisin perimiseen. Komissio täsmentää, ettei Espanjan kuningaskunta ole esittänyt mitään konkreettista ja yksilöllistä näyttöä, jolla komission toteamat päätelmät voitaisiin kyseenalaistaa.

45. Komissio lisää, että Espanjan toimivaltaisten viranomaisten olisi pitänyt käynnistää mahdollisimman nopeasti tarvittava tutkimus sekä vientihetkellä että myöhemmin komission vaatimuksesta oletettujen sääntöjenvastaisuuksien todentamiseksi.

46. Palautettakoon mieliin, että yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on toteuttaa EY:n perustamissopimuksen 39 artiklan tavoitteet ja erityisesti vakauttaa markkinat ja turvata maatalousväestölle kohtuullinen elintaso.[12] Erityisesti sen estämiseksi, että maailmanmarkkinoiden hintavaihtelut vaikuttavat yhteisön sisällä noudatettaviin hintoihin, säädetään vientituen maksamisesta voin viennille kolmansiin maihin, jotta katettaisiin yhteisössä ja yhteisön ulkopuolella noudatettavien hintojen erot.[13]

47. Asetuksen N:o 565/80 4 artiklan 1 kohdasta ja 5 artiklan 1 kohdasta johtuu, että tuen maksaminen edellyttää todistetta siitä, että tavara on viety sellaisenaan yhteisön tullialueelta sen kolmanteen maahan tapahtuvaa tuontia varten.

12 — Asetuksen N:o 804/68 neljäs perustelukappale.

13 — Ks. edellä alaviitteessä 12 mainitun asetuksen kuudes perustelukappale, 1 artiklan c alakohta ja 17 artiklan 1 kohta.

48. Asetuksen N:o 3665/87 13 artiklan mukaan vientitukea voidaan maksaa ainoastaan, jos voi on laadultaan virheetöntä, aitoa ja myyntikelpoista.

49. Asetuksen N:o 729/70 8 artiklan 1 kohdasta johtuu, että jäsenvaltioiden on erityisesti tutkimuksia ja valvontaa koskevien velvoitteidensa perusteella toteutettava kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti toimenpiteet, jotka ovat tarpeen EMOTR:sta rahoitettavien toimien tosiasiallisen toteuttamisen ja niiden asianmukaisuuden varmistamiseksi, sääntöjenvastaisuuksien estämiseksi ja niihin kohdistuvien seuraamusten toteuttamiseksi. Kyseisen artiklan 2 kohdan mukaan yhteisö vastaa sääntöjenvastaisuuksien tai laiminlyöntien rahoituksellisista seuraamuksista, lukuun ottamatta jäsenvaltioiden hallintoelinten tai toimielinten aiheuttamista sääntöjenvastaisuuksista tai laiminlyönneistä aiheutuvia rahoituksellisia seuraamuksia. [14]

50. Lisäksi on todettava, että vaikka kansalliset viranomaiset voivat valita ne toimenpiteet, jotka ne katsovat tarkoituksenmukaisiksi yhteisön taloudellisten etujen suojelemiseksi, tämä vapaus ei saa kuitenkaan vaikuttaa vaadittujen tarkastusten ja tutkimusten nopeuteen, järjestelmällisyyteen eikä kokonaisvaltaisuuteen. [15]

51. Ennen kuin ryhdyn tarkastelemaan kanteen kohteena olevan tavaran kuljetukseen Bilbaosta Kaliningradiin liittyviä vaihtelevia olosuhteita, haluan palauttaa mieliin yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön, joka koskee näyttösääntöjä yhteisen maatalouspolitiikan rahoittamisen alalla.

52. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan "EMOTR:sta rahoitetaan ainoastaan 'yhteisön sääntöjen mukaan' maatalouden yhteisten markkinajärjestelyjen yhteydessä myönnetyt ja toteutetut tuet". [16]

53. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että "komissiolle kuuluu sen osoittaminen, että maatalouden yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevia sääntöjä on rikottu — — . Tämän vuoksi komissio on velvollinen perustelemaan päätöksensä, jolla se toteaa asianomaisen jäsenvaltion harjoittaman valvonnan puuttuvan täysin tai olevan puutteellista — — ". [17] Näin ollen asianomainen jäsenvaltio "ei puolestaan pysty kumoamaan komission päätelmiä pelkillä väitteillä, joiden tueksi ei ole esitetty selvitystä pyrkimyksistä luotettavan ja toimivan valvontajärjestelmän muodostamiseen. Jollei jäsenvaltio pysty osoittamaan komission päätelmiä virheellisiksi, ne antavat aiheen perusteltuihin epäilyksiin harjoitetuista valvonta- ja tarkastustoimista muodostuvan kokonaisuuden asianmukaisuudesta ja tehokkuudesta". [18]

14 — Asia C-54/95, Saksa v. komissio, tuomio 21.1.1999 (Kok. 1999, s. I-35, 94 kohta).

15 — Ks. edellä alaviitteessä 14 mainitun tuomion 96 kohta.

16 — Asia 347/85, Yhdistynyt kuningaskunta v. komissio, tuomio 24.3.1988 (Kok. 1988, s. 1749, 11 kohta). Ks. myös esim. asia C-242/96, Italia v. komissio, tuomio 1.10.1998 (Kok. 1998, s. I-5863, 58 kohta).

17 — Ks. edellä alaviitteessä 16 mainitussa asiassa Italia v. komissio annetun tuomion 58 kohta.

18 — Ks. edellä alaviitteessä 17 mainitun tuomion 59 kohta.

54. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa komissio korostaa, ettei Quesos Fríasin myymä ja Maere-alukseen Bilbaon satamassa lastattu voi täyttänyt asetuksen N:o 3665/87 13 artiklassa säädettyjä laatuvaatimuksia vientihetkellä eikä sen saapuessa määränpäähän.

55. Tarkasteltaessa voin laatua sen lähtiessä Bilbaosta on tuotava esiin seuraavat seikat, jotka — kuten komissio on todennut — antavat aihetta olettaa, ettei tavara täyttänyt vientituen saamista koskevissa säännöksissä asetettuja perusteita edes ennen sen maastavientiä.

56. Voi varastoitiin Bilbaon vapaavarastoon 28.5.1992, lastattiin Maere-alukseen ja se lähti Bilbaon satamasta 24.12.1992. Näiden kahden päivämäärän välisenä aikana tehtiin useita tutkimuksia ja tarkastuksia, joiden päätelmät ovat keskenään ristiriitaisia.

57. Espanjan terveys- ja kuluttaja-asiain ministeriön alainen Carlos III -niminen laitos tutki voin 18.11.1992 ja todisti, että se oli ihmisravinnoksi kelpaavaa. [19]

58. SGS antoi 21.12.1992 Commagricin pyynnöstä kaksi todistusta, joilla osoitettiin voierien olevan Algerian tuontitavaroiden sääntöjenmukaisuuden valvontaa koskevan säännöstön mukaisia. [20]

59. Useat seikat saattavat kuitenkin kyseiset tutkimukset kyseenalaisiksi.

60. Espanjan eläinlääkintäviranomaisten 17.12.1992 antaman virallisen todistuksen mukaan voi:

— vastasi viennin laatuvaatimuksia

— oli laadultaan virheetöntä

— oli alle 6 kuukautta vanhaa

— oli kulutukseen kelpaavaa.

19 — Kumoamiskanteen liite 2.

20 — Kumoamiskanteen liite 5.

61. Komissio toteaa perustellusti, että kun otetaan huomioon, minä ajankohtana voi varastoitiin — toukokuussa 1992 — tavaran ei voitu katsoa olevan todistuksen antamishetkellä alle 6 kuukautta vanhaa. Tämä toteamus vähentää näin ollen Espanjan hallituksen toimittaman asiakirjan todistusvoimaa.

62. Komissio totesi 22.9.1993 päivätyllä kirjeellä Espanjan toimivaltaisille viranomaisille, että pelkällä rutiiniluonteisella tarkastuksella olisi muun muassa voitu pakkausten perusteella todeta, että valmistuspäivämäärät olivat 6 kuukautta huomattavasti varhaisemmat verrattuna todistuksen antamispäivämäärään. [21] Se korosti, että Espanjan viranomaiset olivat laiminlyöneet tarkastusten toteuttamisen.

63. Asiassa 3.2.1993 tehtyä sovintosopimusta koskeva pöytäkirja oli ristiriitainen, koska sen allekirjoittajina olivat sekä Commagric että Quesos Frías, ja se osoitti lisäksi, että Commagric oli esittänyt varauksensa voin laadusta, kun tavara lastattiin Maere-alukseen Bilbaossa. [22] Nämä varaukset, joiden tekemistä Espanjan hallitus ei ole kiistänyt mutta joiden se katsoi olevan veruke toimen raukeamisen toteuttamiselle, koska voin kaupanpitämisessä oli vaikeuksia Algeriassa, olivat kuitenkin peruste sille, että tavaran tarkkaa kuntoa alettiin tutkia ennen kuin Maere lähti matkaan.

64. Näyttää siltä, että vientitoimien tässä vaiheessa epävarmuus asiasta olisi voitu poistaa ainoastaan Espanjan viranomaisten välittömillä toimilla, jotka ne olisivat voineet toteuttaa, jos ne olisivat saaneet nopeasti tiedon siitä, että oli olemassa merkkejä tavaran puutteellisesta kunnosta.

65. Epäilykset tavaran kunnosta kasvoivat kuitenkin monessa suhteessa merkittävästi.

66. Algerian rajatoimipaikan eläinlääkintätarkastaja esitti Maeren saavuttua Skikdaan 29.12.1992 seuraavat huomautukset: "Epänormaalit (mustat ja punaiset) tahrat ja tuotteen eltaantunut maku estävät purkamisen." [23]

67. Aluksella 2.1.1993 tehty ristiriitainen pöytäkirja, jonka allekirjoittivat varustamoa, rahdinantajaa ja tavaroiden vastaanottajaa edustaneet asiantuntijat sekä aluksen päällikkö, osoittaa, että joidenkin rahtiruumassa 1 olevien laatikoiden todettiin avaamisen jälkeen sisältävän voita, jonka näkyvillä olevassa osassa oli tummia laikkuja ja jossa oli tunnistettava eltaantunut

21 — Ks. vastineen liite 7.

22 — Ks. kumoamiskanteen liite 9, sovintosopimusta koskeva pöytäkirja, s. 2.

23 — Ks. vastineen liite 7.

haju. Pöytäkirjan mukaan laatikoissa ei ollut havaittavissa vesivahinkoja. [24]

68. Lopulta Institut scientifique alimentaire (jäljempänä ISHA) toimitti 5.1.1993 Commagricin pyynnöstä asiantuntijalausunnon, jonka perusteella tehtiin 15.1.1993 pöytäkirja. [25] Kyseisen asiakirjan mukaan tehtiin kahdenlaisia tarkastuksia: näköhavaintoon perustuva ja aistinvarainen tarkastus sekä kemialliset ja mikrobiologiset analyysit.

69. Näköhavaintoon perustuvasta ja aistinvaraisesta tarkastuksesta kävi ilmi, että aluksella olleesta tavarasta lähti eltaantunut haju (joka oli erittäin voimakas ruumassa 1, havaittavissa ruumissa 2 ja 3 ja tuntuva ruumassa 4), tavaralla oli eltaantunut maku (ruumissa 2 ja 3) tai se oli hieman hapettunutta (ruumassa 4) ja siinä voitiin havaita jonkin verran aika tummia tahroja (useita tahroja ja mustia pilkkuja ruumassa 1, vähäisiä tummia tahroja ruumassa 3).

70. Kemiallisissa analyyseissä tuli esiin kohonneita happo- ja peroksidilukuja, jotka selittävät voin eltaantuneen maun ruumissa 2 ja 4. Mikrobiologiset analyysit vahvistivat erittäin merkittävän määrän hometta ruumassa 1, kun taas muut ruumat eivät olleet yhtä saastuneita. Lopuksi todettiin, että ruumassa 4 oli itiökontaminaatteja ja kaseolyyttejä.

71. Asiantuntijalausunnossa päädyttiin toteamukseen, että tavara ei ollut laadultaan virheetön, aito eikä myyntikelpoinen.

72. Espanjan hallitus kiistää edellä esitetyt seikat.

73. Se toteaa, että Commagrac epäröi tavaran lastauksen aikana ja Maeren lähdettyä Bilbaosta toimen jatkamista pääasiallisesti voin kaupanpitämisessä Algeriassa ilmenneiden vaikeuksien vuoksi. Kyseisen maan poliittinen epävakaus ja algerialaisen ostajan painostus julkisista yrityksistä riippumattoman voin kaupanpitämisen estämiseksi selittää sen, että Algerian viranomaiset vastustivat tavaran purkamista.

74. Espanjan kuningaskunta täsmentää 2.1.1993 tehdystä valvonnasta, että ainoastaan ruuma 1 tarkastettiin, että tietyissä laatikoissa olleiden tahrojen alkuperää, laajuutta ja ominaispiirteitä tarkennettu, että pakkausten oli todettu olleen hyvässä kunnossa ja ettei merkkejä vesivahingosta ollut havaittu. Espanjan hallitus lisää, ettei Quesos Fríasin edustaja saanut olla

24 — Ks. vastineen liite 14.
25 — Ks. vastineen liite 7.

mukana Algerian eläinlääkintäviranomaisten tarkastuksessa eikä 2.1. tehdyssä tarkastuksessa, vaikka kyseisellä yhtiöllä oli edustaja Skikdan satamassa.

75. Lopuksi Espanjan hallitus kiistää ISHA:n asiantuntijalausunnon todistusarvon kokonaisuudessaan sillä perusteella, että lausunto annettiin Commagricin pyynnöstä, jotta mainittu yhtiö saisi perusteen purkaa Algeriaan kohdistuneen vientitoimen ja että toisaalta näytteidenotto- ja analyysimenettelyä ei ole kuvattu tai menettelyn ei ole katsottava olevan riittävän tiukka.

76. On syytä tarkastella kutakin kohtaa erikseen.

77. Espanjan hallitus katsoo Commagricin epäröinnin johtuvan tavaran vastaanottajamaan poliittisesta epävakaudesta ja valtion kyseisiin markkinoihin Algeriassa kohdistamasta valvonnasta johtuvasta algerialaisen ostajan painostuksesta, mutta ei perustele väitettään. Näin ollen ei ole olemassa perusteltua syytä epäillä tuontimaan viranomaisten suorittamaa tarkastusta.

78. On kiistatonta, että 2.1.1993 tehty tarkastus oli osittainen, koska siinä tarkastettiin ainoastaan ruuma 1 ja koska Quesos Fríasin edustaja ei ollut mukana tarkastuksessa. Näiden seikkojen perusteella ei pöytäkirjaa selvästikään voida hyväksyä kiistattomaksi osoitukseksi koko tavaran huonosta laadusta. On kuitenkin selvää, että toteamusten tekijöinä olivat kuljetussopimuksen sopimuspuolten edustajat, joille ei olisi koitunut mitään hyötyä siitä, että lasti olisi todettu kunnoltaan huonoksi.

79. On muistettava, että paikalla olleet kaksi asiantuntijaa edustivat varustamoa ja rahdinantajaa ja että aluksen päällikkö oli paikalla.

80. Viimeksi mainittu seikka on entistä tärkeämpi, kun 17.9.1993 päivätystä Espanjan tulliviranomaisten kirjeestä [26] käy ilmi, että Quesos Frías väitti osan lastista kärsineen merivahingon kuljetuksen aikana. Riippumatta siitä, todettiinko merivahingon syy vai ei, kuljetuksesta vastuussa olleilla oli näin ollen todellinen syy minimoida voille koituneet vahingot. Lisäksi Espanjan tulliviranomaisten kirjeestä käy ilmi, että Quesos Frías myönsi osan tavarasta turmeltuneen, joten epäselvää oli enää vahingon alkuperä.

81. Koska yhden tavaraosan turmeltuminen oli tunnustettu, oli määritettävä turmeltumisen laajuus. Se olisi voitu tehdä

26 — Ks. vastineen liite 8.

Espanjan viranomaisten aloitteesta tehdyllä tutkimuksella.

82. Lisättäköön, että merivahingon tapahtumisajankohdalla — olipa se ennen kuljetusta tai sen aikana — ei ole merkitystä, jollei tuontia ole toteutettu, koska tuen maksaminen edellyttää tavaran vientiä sellaisenaan kolmanteen maahan.[27] Laadun heikkeneminen, joka tapahtuisi matkan aikana, voi myös vaikuttaa taloudellisen toimijan oikeuteen saada vientitukea eikä se muuta lainkaan sitä seikkaa, että yhteisöllä on intressi siihen, että tarkastukset tehdään tehokkaasti.

83. Espanjan hallitus katsoo, että ISHA:n tekemä asiantuntijalausunto johtui Commagricin yksipuolisesta halusta purkaa Quesos Fríasin kanssa tehty sopimus. Se ei kuitenkaan esitä minkäänlaisia todisteita tämän väitteen tueksi.

84. Vaikka asiantuntijalausunnossa todetut puutteet ovat tosiasiallisia, kun niissä ei lainkaan mainita ISHA:n päätelmiensä tekemiseksi käyttämää menettelyä, ne koskevat myös yksityisen yhtiön SGS:n toimittamia todistuksia, joihin Espanjan hallitus viittaa osoittaakseen, ettei voin laatu ollut heikentynyt. Näitä kahta tarkastustoimenpidettä voidaan näin ollen pitää ainoastaan todisteina, joiden suhteellinen todistusarvo riippuu siitä, esitetäänkö niiden lisäksi täydentäviä seikkoja.[28]

85. Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että Commagricin voin lastauksen yhteydessä esittämät varaukset, Algerian viranomaisten tekemät tarkastukset, 2.1.1993 tehty pöytäkirja ja yhden lastiosan kärsimä merivahinko muodostavat yhdessä todistekokonaisuuden, joka ei tosin ole muodollinen näyttö tavaran puutteellisesta kunnosta mutta joka kuitenkin antaa aihetta epäillä perustellusti tavaran laatua sen saapuessa Algerian alueelle.

86. Näihin suoraan voin laatuun liittyviin seikkoihin on lisättävä Quesos Fríasin ja Commagricin välillä 7.1.1993 ja 3.2.1993 tehdyt sopimuspöytäkirjat.[29] Näissä kahdessa sopimuksessa määrätään, että Quesos Frías ottaa haltuunsa riidanalaisen tavaran ja että riita-asia päätetään. 7.1.1993 tehdyssä sopimuksessa määrätään Quesos Frías maksamaan 100 000 USD:n määrä Commagricille. Määrä nostettiin 375 000 USD:iin 3.2.1993 tehdyssä sopimuksessa, jolla korvattiin aikaisempi sopimus. Lisäksi 3.2.1993 tehdyllä sopimuk-

27 — Ks. asetuksen N:o 3665/87 5 artiklan 1 kohdan ensimmäinen ja viimeinen alakohta.

28 — Korostettakoon vielä, että komissio on myöntänyt, että Quesos Frías, jonka edustaja osallistui asiantuntijalausunnon tekemiseen, hyväksyi tulokset (ks. vastineen ranskankielisen käännöksen 23 kohta) ja ettei Espanjan hallitus ole kiistänyt tätä.

29 — Ks. kumoamiskanteen liite 9.

sella sovittiin selkeästi alkuperäisen myyntisopimuksen raukeamisesta.

87. Nämä sovintosopimukset vahvistavat, että riidanalaisen tavaran tosiasiallista kuntoa epäiltiin, koska ne antoivat ostajalle oikeuden keskeyttää myyntisopimuksen täytäntöönpaneminen ja takasivat sille samalla merkittävän vahingonkorvauksen. Olisikin hämmästyttävää, jos tavara olisi ollut moitteettomassa kunnossa, kun Quesos Frías oli suostunut maksamaan Commagricille tehdyn sovinnon mukaisesti enemmän kuin neljäsosan nimellisestä myyntihinnasta, jonka lopulta maksoi Prodintorg.

88. Riidanalaisen voin kulku tämän jälkeen kohti Kaliningradia Limassolin kautta antaa jälleen aihetta epäillä toimen sääntöjenmukaisuutta.

89. Oikeudenkäyntiasiakirjoihin liitetyt useat asiakirjat osoittavat kyllä, että tavaran laatu oli voimassa olevien sääntöjen mukainen ja että voi oli ihmisravinnoksi kelpaavaa sen ollessa matkalla Kyprokselta Venäjälle.

90. Edellä esitetty käy ilmi Burgosissa (Espanja) 4.5.1993 annetuista eläinlääkintäviranomaisten todistuksista,[30] tavaran purkamisen jälkeen Kaliningradissa 8.7.1993 laadituista Bills of Lading -nimistä asiakirjoista,[31] SNTL:n kauppa- ja teollisuuskamarin Kaliningradin maakunnan kaupallisen asiantuntijaviraston 16.7.1993 päivätystä tarkastuskertomuksesta[32] ja 3.1.1994 päivätystä lastausilmoituksesta.[33]

91. Edellä esitetyt olettamukset, jotka saattavat voin laadun kyseenalaiseksi ja joiden todistusvoimaa tietyt edellä esitetyt asiakirjat olisivat voineet heikentää, vahvistetaankin 16.7.1993 päivätyssä asiantuntijalausunnossa.

92. Kuten komissio on esittänyt, analysoidusta voista on väitetty, että se oli valmistettu lokakuussa 1992 eli noin 5 kuukautta riidanalaisen voin varastointiajankohdan jälkeen.

93. Edellä esitetty seikka lisää epäilyksiä siitä, että Venäjällä purettu tavara oli identtinen Espanjaan lastatun tavaran kanssa. Epäily oli syntynyt jo aiemmin tavaralle Kyprokseen saapumisen jälkeen tehtyjen tarkastusten, joissa kaikissa annettiin myönteinen arvio voin kunnosta,

30 — Ks. kumoamiskanteen liite 11.

31 — Ks. kumoamiskanteen liite 12.

32 — Ks. kumoamiskanteen liite 16.

33 — Ks. kumoamiskanteen liite 14.

ja edellä esitettyjen päinvastaisten osoitusten välillä olleen ristiriidan vuoksi. [34]

94. Voitaisiin katsoa, että riidanalaiselle voille annettu valmistusajankohta olisi yksinkertaisesti virhe eli se vaikuttaisi oikeudenkäyntiasiakirjoihin liitetyn yhden todistuksen arvoon, mutta että sillä ei olisi vaikutuksia riita-asian ratkaisuun.

95. Kyseisellä tiedolla voi kuitenkin olla myös toisenlaisen vaikutus, jos se muiden seikkojen ohella ja niiden tavoin antaa aihetta epäillä vakavasti vientitoimen säännönmukaisuutta. Jos lähdetään siitä, että riidanalainen tavara oli kunnoltaan puutteellista jo sen lähtiessä jäsenvaltion alueelta tai että sen kunto huononi kuljetuksen aikana, virheellinen määritelmä voin valmistusajankohdasta vahvistaa ajatusta siitä, että kyseinen tilanne on voitu salata korvaamalla riidanalainen tavara toisella.

96. Yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi annetun kanteen ratkaisemiseksi ei ole tarpeen todistaa, että tavara on korvattu tällä tavoin.

97. Asiassa riittää, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että oikeudenkäyntiasiakirjoihin liitetyissä todisteissa esitettyihin seikkoihin perustuvat vakavat epäilykset tavaran elintarvikehygienian suhteen oikeuttivat komission vaatimaan tarkastuksen suorittamista ja että kyseisen jäsenvaltion huolellisuuden puute aiheuttaa riskin rahoitusta koskevan korjauksen välttämättömyydestä EMOTR:n tilien tarkastamisen ja hyväksymisen yhteydessä.

98. Sovitteluelin päätyi samaan tulokseen 11.12.1996 päivätyssä loppukertomuksessaan. [35]

99. Sovitteluelin toteaakin, että "viejän tulkinta tosiseikoista herättää enemmän kysymyksiä kuin komission tulkinta, mutta että todennäköisyys ei ole riittävä peruste olettaa, että erityinen jäsenvaltion vastuussa olevia viranomaisia koskeva väite olisi todenperäinen". [36] Sovitteluelin lisää, että "Espanjan viranomaisten olisi pitänyt suhtautua vakavammin velvollisuuteensa aloittaa komission suoritettavaksi vaatima (asetuksen N:o 595/91) 6 artiklassa säädetty tutkimus sen sijaan, että ne luottivat viejän toimittamaan asiakirja-aineistoon". [37]

100. EMOTR:n johtaja kiinnitti 17.3.1993 päivätyllä kirjeellä Espanjan toimivaltaisten viranomaisten huomiota Maere-alukseen lastatun voin laatuun ja vaati viran-

34 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 85 kohta.

35 — Ks. vastineen liite 13.

36 — Ks. edellä alaviitteessä nro 35 mainitun liitteen 11 kohta.

37 — Ks. edellä alaviitteessä nro 35 mainitun liitteen 12 kohta.

omaisia toistaiseksi pidättäytymään takuun vapauttamisesta ja tuen maksamisesta. [38]

101. EMOTR:n johtaja vaati 28.10.1993 päivätyllä kirjeellä Espanjan viranomaisia aloittamaan hallinnolliset ja oikeudelliset menettelyt viejän aiheettomasti saamien tukien takaisin perimiseksi. [39]

102. Komissiolle ilmoitettiin 10.1.1995 päivätyllä kirjeellä Espanjan viranomaisten päätöksestä maksaa lopullisesti tuontituki tuensaajalle; "(koska) kyseisen yhtiön toimittama runsas asiakirja-aineisto osoittaa tuotteen laadun ja täydellisen länsimaisten laatuvaatimusten mukaisuuden — — ". [40]

103. Kuten sovitteluelin osoitti, Espanjan viranomaisten toimittama todisteaineisto perustuu näin ollen olennaisilta osin viejän esittämiin asiakirjoihin eikä lainkaan toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tekemiin tutkimuksiin.

104. Espanjan hallitus itse vahvistaa edellä esitetyn huolellisuuden puutteen ilmoittaessaan, että "viejän esittämät perusteet, jotka on liitetty tutkimukseen, olivat siinä määrin pitäviä, ettei ilmeisesti ole aihetta toteuttaa muita toimenpiteitä, jollei haluta kiistää tiettyjen julkisten ja yksityisten, kansallisten ja ulkomaisten elinten toimittamien asiakirjojen luotettavuutta". [41]

105. Olen osoittanut, että kyseiset perustelut muuttuivat kiistanalaisiksi, kun niitä verrattiin muihin todisteisiin.

106. Jo esitettyihin seikkoihin on lisättävä komission osoittama seikka, joka koskee lopullisesti käytettyä hintaa.

107. Espanjan hallitus ja komissio ovat samaa mieltä siitä, että Quesos Fríasin ja Prodintorgin 8.5.1992 vahvistama voin hinta oli 1 959 USD tonnilta, kun muuntokurssi oli 104 ESP tai 105 ESP USD:lta, jolloin kokonaishinta oli noin 3 036 450 USD ja 317 790 700 ESP.

108. Näin ollen tavaran myyntihinnaksi vahvistettiin lopullisesti 936 USD tonnilta, kun muuntokurssi oli 138 ESP/USD, mikä

38 — Ks. vastineen liite 1.

39 — Ks. vastineen liite 10.

40 — Ks. vastineen liite 11.

41 — Ks. vastineen ranskankielisen käännöksen I osa, 2 kohta, toinen kappale.

on 1 450 808 USD ja 200 864 500 ESP. Tästä määrästä on lisäksi vähennettävä Commagricille maksettu 375 000 USD. Quesos Frías sai näin ollen kokonaisuudessaan 149 134 500 ESP.

109. Näin ollen näyttää siltä, että voin myyntihinta aleni sopimuspuolten välillä olennaisilta osin toukokuusta 1992 heinäkuuhun 1993, koska Algeriaan tehdystä lopulta epäonnistuneesta vientitoimesta huolimatta Prodintorg oli tavaran lopullinen vastaanottaja. Myyntihinnan alenemista ei voida selittää ainoastaan muuntokurssin kehittymisellä, sillä dollarin arvon kohoaminen ei riitä korvaamaan lopullisen myyntihinnan tasoa.

110. Voidaankin vain kysyä, miksi hinta aleni näinkin merkittävästi, ja valittaa sitä, ettei ollut olemassa tutkimustoimenpiteitä, joiden perusteella komissio olisi voinut tietää, minkälainen voin laatu oli vientihetkellä, ja joiden perusteella olisi ollut mahdollista hylätä olettamus tavaran kunnon heikkenemisestä sen lähtiessä Espanjasta tai ollessa matkalla Algeriaan ja näin ollen hävittää epäilyt tavaran korvaamisesta toisella Algerian ja Venäjän välisen matkan aikana.

111. Edellä esitetyn perusteella katson, että Espanjan viranomaiset eivät ole noudattaneet asetuksen N:o 729/70 8 artiklasta säädettyjä velvoitteita, koska ne eivät ryhtyneet omiin toimenpiteisiin selventääkseen olosuhteet, joissa Bilbaossa lastattu, ensin Skikdaan ja sen jälkeen Kaliningradiin Limassolin kautta laivattu voilasti vietiin kolmanteen maahan, sellaisen riidanalaisen vientituen maksamisen perustelemiseksi, jonka sääntöjenmukaisuuden komissio oli kiistänyt varteenotettavien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella.

112. Vastaukseksi Espanjan kuningaskunnalle, joka epäili komission vaatiman tarkastuksen sisältöä, on todettava vielä, että voisi olla hyvinkin hyödyllistä toteuttaa vientitoimen eri vaiheisiin tai tavaran tarkastuksiin osallistuneiden tiettyjen osapuolten kuuleminen tai pyytää kuulemista tai tarvittaessa vertailla osapuolten näkemyksiä.

113. Sellaisten henkilöiden osalta, jotka eivät asu Espanjan alueella, olisi voitu harkita kansallisen oikeuden mukaisten hallinnollisten tai oikeudellisten menettelyjen aloittamista toimivaltaisen viranomaisen valtuuttamiseksi toteuttamaan kyseiset kuulemiset.

114. Tällä tavalla mahdollisesti saatujen täydentävien tietojen perusteella komissio ja Espanjan hallitus olisivat voineet perus-

tella omaa kantaansa. Jollei uusia tietoja olisi saatu, Espanjan hallitusta ei olisi voitu moittia siitä, että se oli osittain jättänyt toteuttamatta sille kuuluvat lainmukaiset velvoitteet.

II Naudanlihan vientituet

A *Yhteisön säännöstö*

Asetus (ETY) N:o 805/68

115. Naudanliha-alan yhteinen markkinajärjestely otettiin käyttöön 27.6.1968 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 805/68.[42]

116. Kyseisen asetuksen 18 artiklan 1 kohdan mukaan voidaan sallia niiden tuotteiden, joita tämä asetus koskee, vienti näiden tuotteiden maailmanmarkkinanoteerausten tai -hintojen perusteella siinä määrin kuin on tarpeen, ja näiden noteerausten tai hintojen ja yhteisön hintojen välinen erotus voidaan korvata vientituella.

Asetus (ETY) N:o 2721/81

117. Naudanliha-alan vientituen ennakolta vahvistamisesta 17 päivänä syyskuuta 1981 annetun komission asetuksen N:o 2721/81[43] 1 artiklassa täsmennetään, että asetuksen N:o 805/68 18 artiklassa säädetyt vientituet vahvistetaan ennakolta hakemuksen perusteella kaikille tämän alan tuotteille, joiden osalta vientituki on vahvistettu.

Asetus (ETY) N:o 2913/92

118. Yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92[44] 68 artiklan b alakohdassa säädetään seuraavaa: "Vastaanottamiensa ilmoitusten tutkimiseksi tulliviranomaiset voivat tarkastaa tavarat sekä ottaa näytteitä niiden analysoimista tai yksityiskohtaista tutkimista varten."

119. Yhteisön tullikoodeksin 70 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa: "Jos tarkastetaan ainoastaan osa ilmoituksessa

42 — EYVL L 148, s. 24.

43 — EYVL L 265, s. 17.

44 — EYVL L 302, s. 1 (jäljempänä yhteisön tullikoodeksi).

tarkoitetuista tavaroista, tarkastuksen tulokset koskevat kaikkia ilmoituksessa tarkoitettuja tavaroita."

120. Yhteisön tullikoodeksin 71 artiklan 2 kohdasta seuraa, että jos tulli-ilmoitusta ei tarkasteta, sitä tullimenettelyä koskevia säännöksiä, johon tavarat asetetaan, sovelletaan ilmoituksessa annettujen tietojen perusteella.

121. Yhteisön tullikoodeksin 78 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa: "Jos ilmoituksen tarkastus tai jälkitarkastus osoittaa, että kyseistä tullimenettelyä koskevia säännöksiä on sovellettu virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella, tulliviranomaisten on mahdollisesti annettujen säännösten mukaisesti toteutettava tilanteen korjaamiseksi tarvittavat toimenpiteet käytettävissään olevat uudet tiedot huomioon ottaen."

B *Tosiseikat*

122. Komission soveltama toinen rahoitusta koskeva korjaus koskee kahta naudanlihan vientitointa, joista toisen määräpaikkana oli Norsunluurannikko ja toisen Benin.

Naudanlihan vienti Norsunluurannikolle

123. Tämän vientitoimen toteuttanut Rubiato Paredes SA -yhtiö (jäljempänä viejä) sai 75 548 kilogramman lihaerän vientituen ennakkomaksuna 20 701 950 ESP.

124. Maksu perustui viejän tulli-ilmoitukseen, jonka mukaan viety naudanliha oli luutonta lihaa. Tulliviranomaiset eivät tarkastaneet tavaraa mutta vahvistivat vienti-ilmoituksessa mainitut tiedot.

125. Jälkitarkastuksessa kävi ilmi, ettei osa tavarasta vastannut vienti-ilmoitusta. Tulliviranomaiset totesivat, että mukana oli 700 kilogrammaa muita eläimen osia kuin lihaa, vaikka ilmoituksessa mainittiin luuton liha.

126. Komissio vaati tutkimuksen aloittamista Espanjan tullihallinnon yksiköissä. Viejä muutti ilmoitustaan, ja sen täytyi

siten palauttaa tavaroista sääntöjenvastaisesti ilmoitettua osaa vastaava määrä vientituesta lisättynä 15 prosentilla.

127. Tavaralle ei kuitenkaan enää voitu suorittaa tutkimusta.

128. Komissio ilmoitti näin ollen Espanjan viranomaisille, että viety erä oli koostumukseltaan yhtenäinen, mutta Espanjan viranomaiset katsoivat, ettei ollut näytetty, että tarkastamaton osa tavaroista olisi koostunut muista eläimenosista kuin lihasta, ja kieltäytyivät perimästä vientitukea kokonaisuudessaan takaisin.

129. Näin ollen komissio päätti korjata Espanjan kuningaskunnan osalta rahoitusta määrällä, joka vastasi suuruudeltaan viejälle maksetun vientituen määrää kokonaisuudessaan korotettuna 15 prosentilla.

Naudanlihan vienti Beniniin

130. Toinen liiketoimi koski Avícolas El Chico Sa -yhtiön (jäljempänä viejä) toteuttamaa naudanlihan vientiä Beniniin. Viennistä maksettiin vientitukea.

131. Espanjan tulliviranomaiset menivät EMOTR:n toimittamien tietojen johdosta käymään viejän luona; viejän toimitiloissa ne totesivat, että nimikkeellä "jäädytetty, luuton naudanliha, luuttomat palat, jokainen pala kääritty erikseen, koodi 0202 30 90 400" ilmoitettu tavara koostui tosiasiassa jäädytetystä naudan kaulasta ilman luuta, noin kilon suuruisina paloina, joita ei ollut kääritty erikseen.

132. Senpa lykkäsi välittömästi kyseisen yrityksen tukihakemusten käsittelyä.

133. Yritystä vaadittiin palauttamaan 11 162 098 ESP:n suuruinen määrä.

134. Komissio katsoi kuitenkin, että ei viejä eivätkä Espanjan viranomaiset voineet taata, ettei viety tavara ollut kokonaisuudessaan kunnoltaan samanlaista kuin sen tarkastettu osa. Komissio katsoi

näin ollen, että viejää oli vaadittava palauttamaan maksettu tuki kokonaisuudessaan.

135. Espanjan viranomaiset eivät perineet tukea takaisin, minkä vuoksi komissio teki rahoitusta koskevan korjauksen.

C *Kanne*

Naudanlihan vienti Norsunluurannikolle

136. Espanjan hallitus esittää tullikoodeksin 71 artiklan 2 kohdan perusteella, että jos tulli-ilmoitusta ei tarkasteta, sen sisältö on katsottava oikeaksi päinvastaisen näytön esittämiseen asti. Espanjan hallitus toteaa, että näyttö voidaan saada jälkitarkastuksesta, jos siinä tulee esiin sellaista kiistämätöntä näyttöä, joka kumoaa tulli-ilmoituksessa annettujen tietojen oikeudellisuutta koskevan oletuksen.

137. Tässä tapauksessa Espanjan kuningaskunta katsoo, että Espanjan viranomaisten tekemässä jälkitarkastuksessa voitiin vahvistaa, että ainoastaan osa tavarasta ei vastannut tulli-ilmoitusta, joten asiassa ei ollut riittäviä perusteita vaatia tuen palauttamista kokonaisuudessaan.

138. Espanjan hallitus lisää, että komissio — toisin kuin se on tehnyt — ei voi vaatia, että viejää on välillisesti rangaistava siten, että se menettää tuen kokonaisuudessaan sillä perusteella, että ainoastaan osa sen tekemästä ilmoituksesta ei ollut totuudenmukainen, koska ei ole olemassa säännöstä, jossa säädettäisiin nimenomaan tällaisesta seuraamuksesta.

139. Komissio katsoo, että viejä itse kumosi yhteisön tullikoodeksin 71 artiklan 2 kohdassa säädetyn tietojen oikeellisuutta koskevan olettamuksen, kun se komission vaatimuksesta aloitetun tarkastuksen jälkeen joutui muuttamaan ilmoitustaan. Komissio katsoo, että jos osa vietävistä tavaroista ei vastannut kyseistä asiakirjaa, viejän oli näytettävä, että tavaroiden loppuosa vastasi asiakirjaa, ja Espanjan hallituksen on käynnistettävä tarpeelliset tutkimukset.

140. Komissio korostaa lisäksi, että jos tulli-ilmoitus osoittautuu virheelliseksi tavaran osittaisen tarkastamisen perusteella, viejän tehtävänä on yhteisön tullikoodeksin 70 artiklan 1 kohdan nojalla osoittaa, ettei tehtyjä toteamuksia voida

ulottaa koskemaan kaikkia ilmoituksessa tarkoitettuja tavaroita.

141. Komissio lisää vielä, että todetut sääntöjenvastaisuudet johtuvat petosten ehkäisemiseen tarkoitettujen asianmukaisten valvontatoimenpiteiden ja komission yksiköiden paljastamien sääntöjenvastaisuuksien tutkimiseksi tarvittavan huolellisuuden puuttumisesta.

142. Espanjan kuningaskunta vastaa, että kaikki viedyt tavarat tarkastettiin ja että vain osa tavarasta ei vastannut tulli-ilmoitusta, joten komissio ei voi väittää, että todetut sääntöjenvastaisuudet koskisivat kaikkia tavaroita. Espanjan kuningaskunta lisää, ettei komission esittämä todistustaakan kääntäminen perustu mihinkään oikeusperustaan.

143. Espanjan hallitus täsmentää täyttäneensä sille kuuluneen huolellisuusvelvoitteen, kun se tarkasti välittömästi, mikä osa ilmoitetusta tavarasta ei ollut yhdenmukainen tulli-ilmoituksen kanssa.

144. Yhteisöjen tuomioistuin on äskettäin todennut, että kun otetaan huomioon yhteisön ja jäsenvaltioiden välinen toimivallanjako yhteisen maatalouspolitiikan alalla, on todettava, että silloin, kun komissio on toimittanut jäsenvaltioille sellaisia seikkoja, jotka ovat omiaan herättämään vakavia epäilyjä yhteisön lainsäädännön suhteen tapahtuneista petoksista, kyseisten jäsenvaltioiden on toteutettava näiden seikkojen johdosta tarkastuksia ja valvontatoimenpiteitä. [45]

145. Viittaan jälleen asetuksen N:o 729/70 8 artiklan säännöksiin, jotka koskevat jäsenvaltioiden velvollisuuksia EMOTR:sta rahoitettujen toimien sääntöjenmukaisuuden tutkimisessa ja valvonnassa, sekä jäsenvaltioiden hallintoelinten tai toimielinten aiheuttamien sääntöjenvastaisuuksien ja laiminlyöntien seurauksiin rahoituksen osalta sekä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön. [46]

146. EMOTR:n johtaja ilmoitti 6.4.1993 päivätyllä kirjeellä Espanjan tullihallinnon yksikölle, että "vuonna 1992 Norsunluurannikolle lähetetyt tavarat koostuivat 50-prosenttisesti naudan poskista (muut eläimen osat kuin liha, nämä osat eivät ole tukikelpoisia)" ja vaati tekemään asiasta tutkimuksen. [47]

147. Espanjan hallitukselle toimitettiin näin ollen tarkat seikat, jotka antoivat

45 — Ks. mm. 1.10.1998 annetut tuomiot: asia C-209/96, Yhdistynyt kuningaskunta v. komissio (Kok. 1998, s. I-5655, 40 kohta); asia C-232/96, Ranska v. komissio (Kok. 1998, s. I-5699, 42 kohta); asia C-233/96, Tanska v. komissio (Kok. 1998, s. I-5759, 43 kohta) ja asia C-238/96, Irlanti v. komissio (Kok. 1998, s. I-5801, 86 kohta).

46 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 49 ja 50 kohta.

47 — Ks. vastineen liite 15.

aihetta epäillä vakavasti Rubiato Paredes -yhtiön Norsunluurannikolle viemien tavaroiden ominaisuuksien paikkansapitävyyttä ja joiden perusteella tutkimustoimenpiteisiin ryhtyminen olisi ollut perusteltua.

148. Espanjan ja yhteisön viranomaisten välillä sekä Espanjan eri viranomaisten välillä käytiin kirjeenvaihtoa, josta osa otettiin esille asian käsittelyssä.

149. Espanjan viranomaiset totesivat 6.7.1993 päivätyssä kirjeessä viejän myöntäneen, että aineellisen virheen vuoksi yhteensä 700 kilogrammaa ei-tukeen oikeuttavaa muita eläimen osia kuin lihaa sisältävät 28 laatikkoa oli lähetetty 75 548 kilogramman painoisen naudanlihalähetyksen kanssa. [48]

150. Edellä esitetty tieto vahvistettiin Espanjan tullihallinnon yksikön 1.10.1993 päivätyllä kirjeellä, jossa ilmoitettiin, että viejän mukaan loput tavarasta kuului tullinimikkeeseen 0202 30 90 400 ja oli tukikelpoista. Espanjan viranomaiset lisäsivät, että tutkimuksia jatkettiin viedyn lihan tarkan luonteen määrittämiseksi. Espanjan viranomaiset kuvasivat lyhyesti samassa kirjeessä Rubiato Paredes -yhtiötä ja sen toimintaa ja korostivat vaikeuksia määrittää jälkikäteen käytettävissä olevien asiakirjojen avulla viedyn lihan tosiasiallinen luonne. Ne totesivat lopuksi, että tutkimukset jatkuivat. [49]

151. Espanjan kuningaskunta ei toimittanut muita asiakirjoja.

152. Edellä esitetystä seuraa, että Espanjan kuningaskunta tyytyi esittämään viejän ilmoitukset, joissa tämä myönsi, ettei osa viedyistä tuotteista vastannut tulli-ilmoitusta, täsmentämättä tavaroiden muun osan luonnetta ja toimittamatta todisteita sellaisten toimenpiteiden toteuttamisesta tai luonteesta, joiden perusteella se voitiin määrittää.

153. Komissio korosti lisäksi, että Espanjan viranomaisten tekemä tutkimus oli puutteellinen, koska se ei koskenut tuottajan osto- ja myyntiasiakirjoja.

154. Tältä osin on todettava Espanjan hallituksen ilmoittaneen, että "Espanjan viranomaiset eivät ole onnistuneet osoittamaan, että tavaran muukin osa olisi koostunut muista eläimen osista kuin lihasta, joten ne eivät katso olevan syytä vaatia tuen palauttamista kokonaisuudessaan — — " [50] ja todenneen, että "kaikki viedyt

48 — Ks. edellä alaviite 47.

49 — Ks. edellä alaviite 47.

50 — Ks. kumoamiskanteen sivu 36, toinen kappale.

tavarat on tarkastettu tullisäännöstön mukaisesti",[51] mutta viranomaiset eivät ole pyrkineet millään tavoin osoittamaan edellä esitetyn toteamuksen tueksi, että riidanalainen tavara olisi tarkastettu tarkemmin.

155. Katson näin ollen, ettei Espanjan kuningaskunta ole näyttänyt toteuttaneensa täydellisiä ja riittävän kokonaisvaltaisia tarkkoja tutkimuksia ja tarkastuksia perustellakseen sen, että myönnetty tuki jäisi yhteisön vastattavaksi.

Naudanlihan vienti Beniniin

156. Espanjan kuningaskunta viittaa käsiteltävänä olevassa naudanlihan vientiä koskevassa asiassa nimenomaisesti esitettyihin huomautuksiin.

157. Se lisää, että sääntöjenvastaisuuksien toteaminen perustuu ainoastaan asiakirjojen tarkastamiseen ja että komissio ei näin ollen voi käyttää Espanjan viranomaisten tekemää tarkastusta sen osoittamiseksi, ettei osa tulli-ilmoitusta ollut sääntöjenmukainen ottamatta samalla huomioon kyseisen tarkastuksen tulosta, jonka mukaan ei ollut olemassa seikkoja, jotka osoittaisivat ilmoituksen olleen virheellinen.

51 — Ks. vastineen s. 10, 12 kohdan toinen kappale.

158. Espanjan hallitus katsoo näin ollen, ettei ole olemassa lainmukaista perustaa vaatia maksetun tuen palauttamista kokonaisuudessaan ja että sillä oli oikeus vaatia ainoastaan tuen sen osan palauttamista, jota vastaava ilmoituksen osa oli todettu virheelliseksi.

159. Komissio perustelee Espanjan kuningaskuntaan kohdistunutta rahoitusta koskevaa korjausta samoilla seikoilla, jotka on esitetty käsiteltävänä olevan asian edellisessä osassa ja jotka koskevat Espanjan viranomaisten toteuttamien tutkimus- ja valvontatoimenpiteiden puutteellisuutta. Komissio katsoo, että EMOTR:n annettua tiedoksi tietyt Espanjan valvontaviranomaisten toteamat sääntöjenvastaisuudet ja toteamukset, jotka koskivat osaa tavarasta, ei viejä eivätkä Espanjan tulliviranomaiset kyenneet takaamaan, ettei muu osa viedystä tavarasta ollut samassa kunnossa.

160. Espanjan hallitus myöntää, että tarkastuksen tehneet viranomaiset eivät ainoastaan vahvistaneet, ettei ilmoitettu tullinimike vastannut tiettyä osaa viedystä tavarasta, vaan ne etsivät asianmukaisen nimikkeen, minkä vuoksi ne päätyivät toteamaan, että palautettava tuen määrä oli alhaisempi, ja rajoittivat palauttamisvaatimuksen koskemaan liikaa maksettua osaa. Espanjan hallitus lisää, ettei yhteisön säännöstössä anneta jäsenvaltiolle oikeutta rangaista taloudellista toimijaa epäämällä siltä tuki kokonaisuudessaan.

161. EMOTR:n johtaja vaati edellä mainitussa 6.4.1993 päivätyssä kirjeessä Espanjan tulliviranomaisia aloittamaan tutkimukset Beniniin lähetetyn lihan vientitoimista. Kirjeen liitteenä olleista valokuvista käy ilmi, ettei tavaroita ollut kääritty erikseen, vaikka tulli-ilmoituksessa niin mainittiin.

162. Edellä esitetyistä syistä [52] Espanjan viranomaisten tehtävänä oli aloittaa tarkemmat tutkimukset mahdollisimman pian.

163. Edellä mainituista Espanjan tullihallinnon yksikön kahdesta kirjeestä, jotka on päivätty 6.7.1993 ja 1.10.1993, johtuu, että tehtyjen tutkimusten perusteella voitiin todeta, ettei viejä kyennyt esittämään myyntisopimuksia eikä asiakkaidensa tilausasiakirjoja, koska tilaukset oli tehty puhelimitse, eikä perustelemaan eri Afrikan maihin viedylle tavaralle ilmoitettuja tullinimikkeitä. Viejän hankkijoiden toimitiloissa tehdyt toteamukset osoittivat, että suurin osa viedystä tavarasta oli muuta kuin luuttoman lihan erikseen pakattuja osia. Lopuksi kirjeissä täsmennettiin, että tutkimustoimia jatkettiin.

164. Espanjan kuningaskunta ei toimittanut muita asiakirjoja.

165. Jo Norsunluurannikolle suuntautuneen viennin yhteydessä esittämäni perustelut, joiden nojalla esitin, että yhteisöjen tuomioistuimen olisi todettava, että Espanjan hallituksen toteuttamat valvonta- ja tarkastustoimenpiteet eivät vastanneet asetuksen N:o 729/70 8 artiklassa säädettyjä vaatimuksia, pätevät seikkoihin, joista Espanjan kuningaskuntaa moititaan Avícolas El Chicon toteuttaman viennin osalta.

166. Toisin kuin Espanjan hallitus, en aio jakaa Espanjan viranomaisten tekemiä toteamuksia osiin ja ottaa niistä huomioon vain ne osat, jotka koskevat viejän toteuttamia sääntöjenvastaisuuksia. Käsittelen ratkaisuehdotuksessani toteutetun valvonnan puutteellisuutta.

167. Espanjan valvontaviranomaisten tekemistä tarkastuksista käy ilmi, ettei viejä kyennyt todentamaan viennin olleen yhteisön säännöstön mukainen, ja kun oli näytetty, ettei osa viedystä tavarasta vastannut tulli-ilmoitusta, Espanjan viranomaiset eivät ole näyttäneet pyrkineensä määrittämään tavaran muun osan tarkkaa sisältöä.

168. Espanjan hallitus ei ole esittänyt edellä esitetyllä tavalla ilmenneen toimettomuutensa tueksi näyttöä siitä, että riidanalainen toimi olisi ollut yhteisön lainsäädännön mukainen tai että kyseisen halli-

52 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 49, 50 ja 144 kohta.

tuksen tekemät tarkastukset olisivat olleet asetuksen N:o 729/70 8 artiklan mukaisesti huolellisia ja kokonaisvaltaisia, joten on perusteltua tehdä komission Espanjan kuningaskunnalle määräämä rahoitusta koskeva korjaus.

III Sitrushedelmien jalostustoimenpiteitä koskevat tuet

A *Yhteisön säännöstö*

Asetus (ETY) N:o 2601/69

169. Neuvoston 18.12.1969 antamassa asetuksessa N:o 2601/69, sellaisena kuin se on muutettuna muun muassa neuvoston asetuksella N:o 2483/75 [53] ja neuvoston asetuksella N:o 1123/89, [54] säädetään mandariinien, satsumien, klementiinien ja appelsiinien jalostuksen edistämiseen tarkoitetuista erityistoimenpiteistä. [55]

170. Kyseisellä asetuksella otettiin käyttöön rahallisten korvausten järjestelmä, jonka tarkoituksena on edistää tiettyjen appelsiinilajien mehuksi jalostamista sopimuksilla, joilla varmistetaan jalostusteollisuudelle säännölliset toimitukset tuottajalle maksettavaan vähimmäisostohintaan. [56]

171. Asetuksen N:o 2601/69 1 artiklassa säädetään, että 2 artiklan sääntöjen mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden osalta, joiden tarkoituksena on taata, että mandariineja, satsumia, klementiinejä ja appelsiineja käytetään paremmin niiden ominaispiirteiden mukaisesti jalostamalla niitä enemmän mehuksi, suoritetaan EMOTR:n tukiosastosta tukea 3 artiklan edellytysten ja yksityiskohtaisten soveltamissääntöjen mukaisesti.

172. Asetuksen N:o 2601/69 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden on perustuttava yhteisön tuottajia ja jalostajia velvoittaviin sopimuksiin. Näissä, ennen kunkin markkinointivuoden alkamista allekirjoitettavissa sopimuksissa on yksilöitävä määrät, joita ne koskevat, sekä jalostajalle suunnattujen toimitusten porrastus ja tuottajille maksettava hinta. Tehdyt sopimukset on toimitettava heti niille asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joiden tehtävänä on tehdä jalostajille suunnattuja toimituksia koskevat laadulliset ja määrälliset tarkastukset."

53 — Neuvoston 29.9.1975 antama asetus (EYVL L 254, s. 5).

54 — Asetuksen N:o 2601/69 muuttamisesta jalostusta koskevan tukijärjestelmän osalta ja tiettyjen sitrushedelmien interventiokynnyksen soveltamista koskevien sääntöjen osalta 27 päivänä huhtikuuta 1989 annettu neuvoston asetus (EYVL L 118, s. 25).

55 — EYVL L 324, s. 21.

56 — Asetuksen N:o 2601/69 toinen perustelukappale.

173. Asetuksen 2 artiklan 2 kohdasta johtuu, että sopimusten mukaisesti suoritettujen toimitusten osalta vahvistetaan ennen markkinointivuoden alkua vähimmäishinta, joka jalostajien on maksettava tuottajille.

174. Asetuksen N:o 2601/69 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja viimeisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot suorittavat 2 artiklan säännösten mukaisen sopimuksen tehneille jalostajille rahallisen korvauksen.

— —

Rahallisen korvauksen määrä vahvistetaan ennen kunkin markkinointivuoden alkamista — — ."

175. Asetukset N:o 2601/69 ja N:o 1123/89 kumottiin 12.11.1993 alkaen. [57]

57 — Tiettyjen sitrushedelmien jalostuksen edistämiseen tarkoitetuista erityistoimenpiteistä 8 päivänä marraskuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3119/93 13 ja 14 artikla (EYVL L 279, s. 17).

B *Tosiseikat*

176. Kolmas Espanjan kuningaskunnan osalta tehty rahoituskorjaus koskee sitrushedelmien jalostamissopimuksia.

177. EMOTR:n tarkastajat tarkastivat vuoden 1994 alussa Espanjan viranomaisten ennakkoon maksamia rahallisia korvauksia, joiden tarkoituksena oli edistää sitrushedelmien jalostamista.

178. EMOTR:n tarkastajat totesivat Vital Schneider -nimiseen jalostusyritykseen (jäljempänä jalostaja) tehdyn käynnin jälkeen, että sitrushedelmien tuottajien kanssa tehtyjen 78 sopimuksen päivämäärä oli merkitty useita päiviä myöhemmäksi.

179. Koska päivämäärä 9.2.1993 oli korvattu päivämäärällä 13.2.1993, kyseiseen taloudelliseen toimeen sovellettiin 13.2.1993 sovellettavaa vähimmäishintaa, joka oli aikaisemmin määrättyä vähimmäishintaa alhaisempi.

180. Riidanalaisissa sopimuksissa mainittu hinta, jota ei ollut muutettu, oli 1 985 ESP/100 kg.

181. Ennen 12.2.1993 tuottajille rahallisen korvauksen saamiseksi maksettavaksi tuleva vähimmäishinta oli 12,84 ecua/100 kg eli 2 023,62 ESP. [58]

182. Vähimmäishinta oli kyseisestä päivämäärästä alkaen 12,56 ecua/100 kg eli 1 979,49 ESP. [59]

183. Komissio korosti 18.7.1994 päivätyllä kirjeellä Espanjan viranomaisille seikkoja, jotka antoivat sen mielestä aihetta epäillä petosta.

184. Tarkasteltuaan asiakirja-aineistoa Espanjan viranomaiset katsoivat, etteivät esitetyt tosiseikat oikeuttaneet maksettujen tukien palauttamista. Komissio sovelsi annetuista selvityksistä huolimatta rahoitusta koskevan korjauksen tuensaajalle maksettuun tukeen kokonaisuudessaan kaikkien 78 sopimuksen osalta, joiden päivämäärä oli muutettu.

58 — Ks. asetusten (ETY) N:o 1423/92 ja (ETY) N:o 3115/92 muuttamisesta teollisuudelle toimitettujen sitruunoiden ja appelsiinien vähimmäisostohintojen osalta ja kyseisten tuotteiden jalostamisen jälkeen Espanjassa markkinointivuoden 1992/1993 loppuun saakka sovellettujen rahoituksellisten korvausten osalta 19 päivänä tammikuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 87/93 1 artikla (EYVL L 12, s. 15).

59 — Ks.teollisuudelle toimitettujen appelsiinien vähimmäisostohinnan ja kyseisten appelsiinien jalostamisen jälkeen maksettavien rahallisten korvausten määrän vahvistamisesta markkinointivuodelle 1992/1993 annetun asetuksen (ETY) N:o 3115/92 ja asetuksen (ETY) N:o 1562/85 muuttamisesta komissiolle toimitettavien tietojen osalta 8 päivänä helmikuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 278/93 1 artikla. (EYVL L 33, s. 8).

C Kanne

185. Espanjan kuningaskunta katsoo, että jalostaja täytti rahallisen korvauksen saamista koskevat edellytykset. Sen mukaan yhteisön säännöstössä annettiin kaksi edellytystä, jotka molemmat oli täytetty käsiteltävänä olevassa asiassa: tuottajan ja jalostajan välisessä kauppasopimuksessa vahvistetun hinnan oli oltava samanarvoinen tai suurempi kuin kyseisenä markkinointivuonna sovellettu vähimmäishinta; sopimuksen kohteena olleet hedelmät oli tosiasiallisesti jalostettava mehuksi.

186. Espanjan kuningaskunta katsoo, että sopimuspuolet päättävät itsenäisesti päivämäärästä, jona ne pääsevät lopulliseen sopimukseen. Se toteaa, ettei niitä voida arvostella siitä, että ne ovat määrittäneet sopimusten päivämäärän yhteisön tuen myöntämistä koskevien lainmukaisten edellytysten mukaisesti, koska kyseinen päivämäärä ei ole sopimusten täytäntöönpanoa myöhäisempi eikä sen tarkoituksena ole saada aikaan oikeusjärjestyksen vastaista tulosta.

187. Espanjan hallitus kiistää komission väitteen, jonka mukaan jalostaja oli muuttanut sopimuksen päivämäärää saadakseen silloisen vähimmäishinnan ja saadakseen samalla sopimusten tekohetkellä määrätyn suuremman tuen. Espanjan hallitus korostaa, että jalostaja sai päinvastoin pienemmän tukimäärän, joka vastasi 12.2. jälkeen tehtyjä sopimuksia.

188. Komissio korostaa päätöksensä perustelemiseksi, että sopimuksen päivämäärän muuttaminen hyödyn saamiseksi sopimuksen tekemisen jälkeen yhteisön säännöstössä annetun hinnan muuttamisesta on esteenä yhteisön rahoituksen saamiselle.

189. Komissio katsoo, että kyseinen muuttaminen on petos, koska sen avulla taloudellinen toimija voi saada tukea, johon sillä ei olisi ollut oikeutta alun perin sovittuna ajankohtana, koska sopimuksessa sovittu hinta oli alhaisempi kuin voimassa ollut vähimmäishinta. Komission mukaan kyseinen menettely vahingoittaa yhteisöä, koska jalostaja tavoittelee rahallisia korvauksia laittomin menetelmin.

190. Espanjan kuningaskunta toteaa käyttävänsä teleologista tulkintaa asiassa sovellettavan säännöstön osalta ja esittää, että koska asetuksen N:o 2601/69 tavoitteena on varmistaa yhteisössä tuotettujen appelsiinien menekki, sillä suositaan appelsiinien kysynnän lisäämistä tukemalla rahoituksellisesti jalostajia sillä edellytyksellä, että nämä maksavat kohtuullisen vähimmäishinnan. Jos komission päättely hyväksyttäisiin, tukea olisi myönnettävä siinä tapauksessa, että sopimukset sattumalta täyttävät vahvistetut vaatimukset, eikä siinä tapauksessa, että toimija on tietoisesti pyrkinyt saamaan tukea.

191. Espanjan kuningaskunta katsoo, että jalostajalla on oikeus tehdä sopimukset saadakseen tukea ja että niin kauan kuin sopimuksia ei ole toimitettu viranomaiselle, ei ole estettä sille, että sopimuspuolet neuvottelevat niistä mukauttaakseen ne erityisiin tavoitteisiinsa.

192. Espanjan kuningaskunnan esittämät vastaväitteet tuovat esiin pulmallisen seikan, jossa on kyse petoksen määrittelemisestä käsiteltävänä olevan asian kaltaisessa tapauksessa.

193. Onkin esitettävä kysymys, onko kyseessä petos, jos sopimuspuolet muuttavat sopimukseen merkityn päivämäärän sellaisten yhteisön tukien saamiseksi, joiden maksamisen edellytyksenä on sopimuksessa sovitun hinnan määrä ja sopimuksen tekemisen ajankohta. [60]

194. Toisin sanoen voidaanko sopimuksessa mainitun päivämäärän korvaamista toisella päivämäärällä, jotta sopimuspuolet hyötyisivät uudesta säännöstöstä, pitää kyseisen säännöstön vastaisena?

195. Hylkään aluksi komission Espanjan kuningaskunnalle esittämän arvostelun, jonka mukaan viimeksi mainitun mielestä oli kyse sen näkemyksen puolustamisesta,

60 — Viittaus sopimuksen tekemisen ajankohtaan vähimmäishinnan määrittämiseksi ajallisesti tehdään asetuksen N:o 278/93 1 artiklassa.

että jalostaja oli myöntänyt hakeneensa ja saaneensa rahallista korvausta 12.2.1993 varhaisemmalta ajalta ja että kyseinen korvaus oli määrältään suurempi kuin muutoksen kohteena ollutta päivämäärää vastaava korvaus. Espanjan kuningaskunnan mukaan komissio katsoi, että jalostaja oli muuttanut sopimusten päivämäärät myöhemmiksi perustellakseen tuottajille maksetun sellaisen hinnan saamisen, joka oli alhaisempi kuin varhemmalle kaudelle määrätty vähimmäishinta, ja saadakseen samalla viimeksi mainittua kautta vastaavan suuremman rahallisen korvauksen. [61]

196. Komissio ei ole vahvistanut tätä näkemystä yhteisöjen tuomioistuimessa. Komissio ilmoitti hyvin selkeästi, että jalostajan aikomuksena oli sopimusten päivämääriä "mukauttamalla saada yhteisön tukea". [62]

197. Komissio ei näin ollen väitä, että riidanalaisen päivämäärien muuttamisen tarkoituksena olisi ollut oikeuttaa periaate rahallisen korvauksen maksamisesta ja saavuttaa samalla se, että maksettu määrä oli suurempi kuin se määrä, johon uusi päivämäärä oikeuttaisi. Komission päätteluista seuraa, että sen mukaan päivämäärän muuttamisen tarkoituksena oli saada oikeus 12.2.1993 jälkeistä kautta vastaavaan rahalliseen korvaukseen.

61 — Ks. kumoamiskanteen ranskankielisen käännöksen s. 43, kappale 1.

62 — Ks. vastineen ranskankielisen käännöksen s. 19, 52 kohta.

198. Näin ollen käsiteltävänä olevassa kanteessa esiin tuotua kysymystä on tarkasteltava edellä esitetyn tosiseikan rajoissa.

199. Petoksen tosiasiallisuus riippuu tässä tapauksessa rajoista, jotka vahvistetaan sopimuspuolten — tuottajan ja jalostajan — oikeudelle muuttaa yhteisön tuen suorittamisen perustana mahdollisesti olevaa sopimuksen sisältöä.

200. Edellä esitetyn perusteella on voitu todeta, että kaksi sopimusseikkaa, hinta ja päivämäärä, ovat määrääviä rahallisen korvauksen myöntämisessä asetuksen N:o 2601/69 nojalla. Sopimuspuolten omasta aloitteestaan näiltä osin tekemät muutokset antavat näin ollen niille mahdollisuuden vaikuttaa tuen maksamiseen.

201. Katson kuitenkin, ettei edellä esitetty toteamus yksinään riitä perusteeksi rajoittaa sopimuspuolten sopimusvapautta asiassa, koska ei ole olemassa yhteisön säännöstöä, jolla kyseisellä alalla säädettäisiin sovellettavaksi erityisiä muotomääräyksiä.

202. Sopimuspuolten sopimuksen muuttamista koskevien mahdollisuuksien rajoittaminen riippuu mielestäni useasta tekijästä: asiassa sovellettavan yhteisön säännöstön tavoitteesta, muuttamisen tavoitteista ja petosriskistä.

203. Tarkasteltaessa *säännöstön tavoitetta* on kiistatonta, että asetuksen N:o 2601/69 tavoitteena on lieventää yhteisön appelsiinien tuotannon suuria menekkivaikeuksia erityisesti laajentamalla yhteisön markkinoita siten, että kyseisten hedelmien jalostamista mehuksi [63] tuetaan voimakkaasti.

204. Jalostamisen kannustaminen jalostusteollisuudelle tehtävien säännöllisten toimitusten kautta edellyttää, että tuottaja saa riittävän korvauksen tuotteelle vahvistettavalla vähimmäisostohinnalla. [64]

205. Asiassa sovellettavan lainsäädännön tarkoituksena on näin ollen kannustaa jalostajia hyväksymään tietty hintataso, joka perustuu yhteisön lainsäätäjän tietyille päivämäärille vahvistamaan vähimmäisviitehintaan.

206. Kyseisen asetuksen tavoitteena on — kuten monien muidenkin rahoitusta koskevien asetusten — kannustaa taloudellisia toimijoita asetuksessa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi rahoituksellisin kannustein toimimaan tietyllä tavalla tuotteiden tuottamisen ja kaupanpitämisen alalla.

207. Näin ollen on myös oikeutettua, että kyseisessä lainsäädännössä tarkoitetut toimijat mukauttavat toimintaansa ja kehittävät toimintaperiaatteitaan saadakseen säännöstössä annetut edut, edellyttäen että niiden käyttäytyminen on kyseisten tavoitteiden mukaista ja noudattaa säännöstön sanamuotoa ja tarkoitusta.

208. Tuottajien ja jalostajan toteuttama hinnan vahvistaminen tietylle, vaikkakin yhteisestä sopimuksesta muutetulle päivämäärälle, täyttää lähtökohtaisesti asianomaisen lainsäädännön edellytykset, koska sopimuspuolet noudattivat määrättyä vähimmäishintaa valitsemanaan ajankohtana, joten vahvistetut tavoitteet saavutettiin.

209. Tässä tapauksessa hinta, jota sopimuspuolet eivät muuttaneet, ylittää asetuksessa N:o 278/93 määritellyn vähimmäishinnan, ja sillä varmistetaan samalla markkinat kyseisten hedelmien tuotannolle ja taataan lainmukainen korvaustaso tuottajien toiminnalle.

210. Sopimusten päivämäärää on tosin muutettu, mutta on kiistatonta, että vaikka eroa on muutama päivä, [65] markkinointivuosi ei ollut vielä alkanut eikä riidanalaisia sopimuksia ollut pantu täytäntöön. Vain

63 — Ks. asetuksen ensimmäinen perustelukappale ja 1 artikla.

64 — Ks. edellä alaviitteessä 63 mainitun asetuksen toinen perustelukappale.

65 — Palautettakoon mieliin, että 13.2. korvattiin päivämäärällä 9.2.

oikeudelliset puitteet olivat muuttuneet, sillä vähimmäisviitehinta oli laskenut asetuksen N:o 278/93 antamisen jälkeen. [66]

211. Minusta näyttää siltä, että sopimusten pääasiallinen sisältö, kun sitä verrataan asiassa sovellettavaan säännöstöön — myydyt tuotteet ja kauppahinta — on kyseisen säännöstön taloudellisten tavoitteiden mukainen.

212. Komission väitteeseen, jonka mukaan päivämäärän muuttaminen vahingoittaa yhteisöä, koska jalostaja tavoittelee tukia, jotka eivät sille kuuluneet alun perin vahvistettuna ajankohtana, on vastattava, että rahalliset korvaukset olisi kuitenkin maksettu säännönmukaisesti, jos sopimuspuolet olisivat tahtomattaan siirtäneet sopimusten tekoa muutamalla päivällä tai jos ne saatuaan tiedon vähimmäishinnan alenemisesta olisivat omasta tahdostaan siirtäneet allekirjoitushetkeä tai purkaneet sopimukset ja sen jälkeen tehneet uudet, tavoitteiltaan ja hinnaltaan samanlaiset sopimukset.

66 — Korostettakoon tässä yhteydessä, että kyseinen asetus annettiin päivää ennen riidanalaisten sopimusten alkuperäistä tekemistä ja että se julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä samana päivänä. Asetuksen voimaantulopäiväksi säädettiin kuitenkin kolmas päivä sen julkaisemisesta eli 12.2., mistä epäilemättä johtuvat riidanalaisiin sopimuksiin tehdyt muutokset.

213. Jos jalostaja olisi toiminut edellä esitetyllä tavalla, jonka säännönmukaisuutta komissio ei kiistä, se olisi saavuttanut kuitenkin saman tuloksen kuin käsiteltävänä olevassa tapauksessa.

214. On joka tapauksessa selvää, että tuotannon menekin ja hinnan tukemisen tavoitteet saavutettiin hetkenä, jona kyseisten hintojen viitetaso on määritelty.

215. Voidaanko kuitenkaan hyväksyä sitä, että niinkin ratkaiseva seikka kuin sopimuksen tekemisen päivämäärä *muutetaan* ilman, että siinä yhteydessä punnitaan vakavasti petosriskin mahdollisuuksia, joita kyseisestä muuttamisesta aiheutuu yhteisön talousarviolle?

216. Päivämäärä, jona sopimus tehdään, ei ole muihin osiin verrattavissa oleva seikka, sillä — kuten komissio on perustellusti korostanut — se on osittain sopimuspuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella oleva seikka. Sopimuspuolet voivat tosin valita sopimuksen allekirjoituspäivämäärän, mutta on kuitenkin varottava hyväksymästä sitä, että niillä olisi oikeus päivätä sopimus kuvitteellisesti eri päiväksi kuin se tosiasiallisesti tehtiin.

217. Tällainen muuttaminen on kiistämättä petos, jos yksi sopimuspuoli tekee sen toisten tietämättä.

218. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa näin ei ole, sillä on kiistatonta, että tuottajat vahvistivat allekirjoituksellaan sopimuksissa mainitun uuden päivämäärän.

219. Kyseinen yhteisestä sopimuksesta tehty päivämäärän korvaaminen olisi joka tapauksessa vilpillinen, jos sopimukseen kirjattu päivämäärä ei missään tapauksessa vastaisi todellisuutta. Näin olisi, jos päivämäärä olisi myöhempi kuin sopimuksen täytäntöönpaneminen tai sopimuksen täytäntöönpanemisen aloittaminen tai jos sopimuksen esittämisellä tiettyjen sellaisten lainmukaisten muotoseikkojen mukaisesti, joilla määritellään tiettyjen oikeuksien saaminen, [67] vahvistettaisiin jo tietty päivämäärä, [68] jonka perusteella sopimukseen voitaisiin vedota suhteessa kolmansiin ja jonka vuoksi sopimus ei enää kuuluisi sopimuspuolten välisten yksityisten suhteiden soveltamisalaan, johon sen soveltaminen siihen asti oli rajoitettu.

220. Kun sopimuksen päivämäärää muutetaan — kuten tässä asiassa — sopimuspuolten yhteisestä sopimuksesta ilman, että edellä esitetyt seikat estävät tämän muuttamisen, voidaan kysyä, voivatko kyseiset sopimuspuolet vapaasti määrittää päivämäärän, jonka ne valitsevat sopimuksensa tekopäiväksi.

221. Edellä esitetyssä tapauksessa ei ole kyse todellisuuden väärentämisestä korvaamalla kuvitteellisesti päivämäärä toisella, vaan yksinkertaisesti sopimuksen korvaamisesta toisella, jolloin katsotaan sopimusvapauden periaatteen mukaisesti, että rahoituksellisen tuen maksamisen edellytyksistä saatujen uusien tietojen vuoksi aiemmat sopimukset, joita ei ollut pantu täytäntöön, puretaan ja korvataan uusilla sopimuksilla, joiden sopimuspuolet, kohde ja hinta ovat samat mutta joiden tekemisen päivämäärä on eri.

222. Katson, että Espanjan kuningaskunnan esittämistä vastaväitteistä tässä kohdassa aiheutuneen ongelman vaikeutena on se, että ahtaan oikeudellisen tulkinnan

67 — Asetuksen N:o 2601/69 2 artiklan 1 kohdan viimeisen alakohdan mukaan sopimukset on toimitettava heti asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Heti kun sopimukset on toimitettu, sopimuksen päivämäärä on itsestäänselvästi katsottava lopulliseksi.

68 — Tiettyjen jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä pyritään varmaankin tähän tavoitteeseen, esim. Espanjan siviililain 1227 pykälässä, josta Espanjan kuningaskunnan mukaan johtuu, että yksityisen asiakirjan päivämäärällä on vaikutusta kolmansille vasta siitä hetkestä alkaen, jona tapahtuma toteutuu, mistä voi päätellä, ettei asiakirjaa ole voitu allekirjoittaa myöhemmin, esim. allekirjoittajan kuolema, asiakirjan toimittaminen virkailijalle tai päivä, jona asiakirja kirjataan julkiseen rekisteriin (ks. vastineen 22 kohta). Vastaavanlainen esimerkki löytyy Ranskan siviililain 1328 pykälästä, jonka mukaan "yksityisten toimien päivämäärään kolmansia vastaan voidaan vedota sinä päivänä, jona ne on rekisteröity, allekirjoittajan tai yhden allekirjoittajan kuolinpäivänä tai sinä päivänä, jona niiden sisältö on varmennettu viranomaisten tekemillä toimilla, esim. virallisissa pöytäkirjoissa tai inventaariopöytäkirjoissa".

mukaan eri sopimuksiksi katsottavat sopimukset on otettu yhteen asiakirjaan.

223. Mielestäni asiaa koskevien säännösten puuttuessa mikään ei estä uuden sopimuksen sopimuspuolia ilmaisemasta tahtonsa korvata kyseinen oikeudellinen toimi toisella merkitsemällä aikaisempaan asiakirjaan uusi päivämäärä.

224. Miksei voitaisi katsoa, että sopimuspuolet voisivat sopia sopimuksen tekemisen uudesta päivämäärästä, jos ne voivat luopua sopimuksesta — toinen ei halua enää myydä eikä toinen ostaa — sillä perusteella, ettei myyntiajankohta ole edullinen, ja sen jälkeen tehdä samansisältöisen sopimuksen sillä perusteella, että myönnetty tuki tekee kaupasta jälleen kannattavan?

225. *Petosriskin* puuttuminen on viimeinen tekijä, joka vaikuttaa sopimuspuolten sopimuksen muuttamisoikeuden laajuuteen.

226. On täsmennettävä tässä yhteydessä, että komission esittämät väitteet eivät perustu yhteisön oikeuden säännöksiin, joilla määriteltäisiin sopimuksen päivämäärän muuttaminen käsiteltävänä olevan kaltaisessa tapauksessa vilpilliseksi käyttäytymiseksi, eikä komissio esitä seikkoja, jotka antaisivat aihetta epäillä, että Espanjan viranomaisten arvio jalostajan käytännöstä edistäisi petoksia tai vähentäisi valvonnan tehokkuutta.

227. Lisättäköön vielä, ettei ole olemassa seikkoja, jotka osoittaisivat jalostajan toimineen vilpillisesti. Päinvastoin tuottajien allekirjoitus, jonka tarkoituksena on vahvistaa yhteinen tahto korvata päivämäärä, on omiaan poistamaan mahdolliset epäilyt.

228. Näin ollen katson, ettei komission soveltama rahoitusta koskeva korjaus 9.2.1993 tehtyyn 78 sopimukseen, joihin merkittiin myöhempi päivämäärä 13.2., ole perusteltu ja että päätös on tältä osin kumottava.

229. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Saman artiklan 3 kohdassa määrätään kuitenkin, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettavaksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan. Koska Espanjan kuningaskunnan vaatimukset on hyväksytty osittain, ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin määrää oikeudenkäyntikuluista sen mukaisesti.

Ratkaisuehdotus

230. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin antaa seuraavan tuomion:

1) Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tukiosastosta varainhoitovuonna 1993 rahoitettuja menoja koskevien jäsenvaltioiden tilien tarkastamisesta ja hyväksymisestä 23 päivänä huhtikuuta 1997 tehty komission päätös 97/333/EY kumotaan siltä osin kuin siinä ei hyväksytä EMOTR:n vastattavaksi 58 804 012 ESP:n määrää, joka vastaa Espanjan kuningaskunnan sitrushedelmien jalostustoimenpiteistä rahallisena korvauksena maksamaa määrää.

2) Kanne hylätään muilta osin.

3) Kukin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.